

REGULERING AV MARKEDET FOR ELEKTRONISK KOMMUNIKASJON

Jørn Ringlund

Samferdselsdepartementet

24. februar 2006

INNHOOLD

- **Fra "uregulert" monopol til regulert konkurranse
– historikk**
- **Generell vs. sektorspesifikk
konkurranseregulering**
- **Generell konkurranseregulering**
- **Ekonomireguleringen**

TELEMARKEDET

- Tidligere monopol
- Nå konkurranse (konkurransefremmende regulering)
- Dominerende aktør(er)
- Naturlig monopol
- Sterk vekst

AVVIKLING AV ENERETTEN

- **1987:** Kabelfjernsynsnett unntatt fra konsesjonsplikt
- **1988:** Avvikling av enerett på terminalutstyr og interne telenett.
- **1989:** Verdiøkende teletjenester unntatt fra eneretten.
- **1991:** Konsesjon til to GSM-aktører, Televerket og NetCom.
- **1993:** Dataoverføringstjenester og videresalg av kapasitet i leide samband unntatt
- **1994:** Satellittnett og satellittkommunikasjon åpnet for konkurranse.
- **1996:** Alternative telenett tillatt for tilbud av ikke konsesjonspliktige teletjenester.
- **1998:** De resterende eneretter på taletelefoni og infrastruktur ble opphevet 1. januar 1998.

FRA "UREGULERT" MONOPOL TIL REGULERT KONKURRANSE

- **Telegrafloven av 1899**
 - Vid fullmaktslov, "Ingen må uten tillatelse fra Kongen..."
- **Teleloven av 1995**
 - Tilrettela for liberalisering av telesektoren
- **Ekonomloven av 2003**
 - Ivaretar konvergensen og tilrettelegger for utvikling av konkurranse og utfasing av sektorspesifikk konkurranseregulering

RELEVANT REGULERING

- Ekomreguleringen
- Generell konkurranseregulering
- Forbrukerregulering
- Medieregulering
- Straffeloven
- Næringsregulering
- Og mye annet

DAGENS TEMA

- **Ekonomreguleringen, dvs. økonomi-loven av 4. juli 2003, med underliggende forskrifter**
 - Sektorlovgivning med særskilt sektorspesifikk konkurranseregulering
- **Den generelle konkurransereguleringen, dvs. konkurranse-loven av 5. mars 2004**

REGULERING AV TELEMARKEDENE

- **Initiativ fra EU i 1970-årene om liberalisering av telesektoren i Europa**
- **Industripolitiske begrunnelser – liberalisering skulle stimulere til vekst og modernisering av sektoren i Europa**
- **Et virkemiddel for å få europeisk IT-industris konkurranseevne på nivå med industrien i USA og Japan**
- **Harmonisering innen EU/EØS**
- **Generell gevinst for nærings- og samfunnsliv i hele Europa**

REGULERING AV TELEMARKEDENE

- Spesiell oppmerksomhet på høye telepriser over landegrensene i Europa - "virtuelle tollgrenser"
- Plan for trinnvis liberalisering og avvikling av alle eksklusive rettigheter - monopol- og særrettigheter - senest i 1998
- Pålegg gjennom *direktiver* som omsettes i nasjonal lovgivning
- Gjennom tilslutningen til EØS-avtalen er Norge forpliktet til å tilpasse nasjonale bestemmelser til EU-regelverket

EUs REGULATORISKE INSTRUMENTER

EUs konkurranseregler er gitt i EU-traktatens artikkel 81-89. De består av to hovedgrupper, rettet mot ulike aktører:

- En gruppe som omfatter statsstøttereglene og regler om offentlig innkjøp, og er rettet mot statlige og offentlige institusjoner. Reglene inneholder forbud mot å yte statlige midler som kan virke konkurransevridende.**
- Den andre gruppen, konkurransebegrensningsreglene, retter seg mot foretak og har til formål å regulere tre typiske tilfeller av konkurranseregulering av foretak:**

EUs REGULATORISKE INSTRUMENTER

- Konkurransbegrensende samarbeid
- Misbruk av markedsrett
- Eierkonsentrasjoner
- Konkurransereglene gir i tillegg hjemmel til å liberalisere utvalgte markedsområder ved å påby spesielle harmoniserte reguleringsiltak som må implementeres i nasjonal lovgivning.
- Med hjemmel i artikkel 95 (generell lovgivningskompetanse) er det for telesektoren utviklet et *sektorspesifikt* reguleringsregime i tillegg til de generelle konkurransereglene.

GENERELL KONKURRANSEREGULERING

- Konkurranseretten gjennomfører EUs regler
- Konkurranseloven har til formål "å fremme konkurranse for derigjennom å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser."
 - "Ved anvendelse av denne lov skal det tas særlig hensyn til forbrukernes interesser".
- Det legges vekt på å hindre utvikling av sterk markedsdominans, og å reagere på misbruk. Utilbørlig utnyttelse av dominerende markedsstilling er forbudt.
- Reguleringen er *ex post*, det vil si at markedet overvåkes av tilsynsmyndigheter som griper inn i ettertid når det registreres at aktører i markedet opptrer i strid med regelverket, eller på en måte som virker konkurransehemmende.

GENERELL KONKURRANSEREGULERING

- Konkurranseretten inneholder ikke forbud mot å inneha dominerende stilling.
- Det er misbruk av markedsrett som er ulovlig
- Ved ex-post regulering vurderes bruk av virkemidler fra sak til sak i ettertid; når misbruk av dominerende stilling har funnet eller finner sted.
- Konkurransemyndigheten bruker virkemidlene for korrigerende adferden.

SPESIELT FOR SEKTORSPESIFIKK REGULERING

- Den sektorspesifikke konkurransereguleringen består av særlige tiltak og pålegg beregnet for overgangsperioden når monopolmarkedet (eller tilnærmet monopol) skal utvikles til et velfungerende konkurransemarked.
- Reguleringen er *ex ante*, det vil si at regelverket inneholder forhåndsgitte, detaljerte bestemmelser om aktørenes tillatte agering i markedet, samt forpliktelser og virkemidler rettet mot tilbyder med sterk markedsstilling.
- Sektorspesifikke konkurranseforpliktelser kan som hovedregel bare pålegges tilbydere med sterk markedsstilling i definerte produktmarkeder.

SPEIELT FOR SEKTORSPELIFIKK REGULERING

- Den sektorspesifikke reguleringen skal bidra til å senke etableringsbarrierer for nye aktører som vil konkurrere med veletablerte tilbydere.
- Ekomloven legger opp til at denne reguleringen skal trekkes tilbake etter hvert som markedene blir "modne" nok til å kunne reguleres av konkurranseloven alene. Den sektorspesifikke reguleringen vil dermed fases ut i takt med utviklingen av konkurransen.
- Skillet mellom ex post- og ex ante- regulering fremgår også av begrepsbruken; konkurranseretten opererer med *dominerende stilling*, mens den sektorspesifikke konkurransereguleringen bruker begrepet *sterk markedsstilling*.

KONKURRANSEREGLENE

FORBUD MOT KONKURRANSEBEGRENSNING

- Forbud mot avtaler mellom foretak om samarbeid som virker til å hindre, innskrenke eller vri konkurransen

eksempelvis avtaler om:

- innkjøps- eller utsalgspriser og forretningsvilkår
- begrensning eller kontroll av produksjon, teknisk utvikling eller investeringer
- oppdeling av markeder eller forsyningskilder
- ulike vilkår overfor handelspartnere for likeverdige ytelser (diskriminerende vilkår)
- kontrakter betinget av pålagte tilleggssytelser uten direkte relevans for kontraktsgjenstanden

KONKURRANSEREGLENE

FORBUD MOT MISBRUK AV DOMINERENDE STILLING

- **Forbud mot foretaks "utilbørlige utnyttelse" av dominerende stilling**

eksempelvis ved:

- **å påtvinge urimelige innkjøps- eller utsalgspriser eller andre urimelige forretningsvilkår**
- **å begrense produksjon eller teknisk utvikling til skade for forbrukerne**
- **å anvende ulike vilkår overfor handelspartnere for likeverdige ytelser**
- **å knytte krav om irrelevante tilleggssytelser til inngåelse av kontrakter**

KONKURRANSEREGLENE

OVERVÅKNING AV KONSENTRASJONER I MARKEDET

- Konsentrasjoner i markedet i form av selskapsfusjoner følges nøye opp; avhengig av blant annet terskelverdien på omsetningen og hvilket marked den får virkning for, vil tilsynsmyndigheten være Konkurransetilsynet eller EU-kommisjonen og ESA (EFTA Surveillance Authority)
- Konkurransetilsynet fører tilsyn med oppfyllelsen av EØS-avtalens artikkel 53 og 54 (konkurranseregler rettet mot foretak)

KONKURRANSEREGLENE

SANKSJONER

- Brudd på bestemmelser i konkurranseloven kan føre til
 - overtredelsesgebyr
 - eller kan straffes med bøter eller straff inntil 6 år ved særdeles skjerpene omstendigheter

KONKURRANSELOVEN – TILSYN OG KLAGEORDNING

- Konkurransetilsynet (KT) er med hjemmel i Konkurranseloven ansvarlig for overvåkning og regulering av konkurranse i alle markeder i Norge
- Fornyingsdepartementet (FAD) er klageinstans for behandling og beslutning ved klager over KT's vedtak. FAD kan også omgjøre KT's vedtak etter eget tiltak
- Nasjonale vedtak kan innklages til ESA for vurdering om de strider mot EU/EØS-bestemmelser

SEKTORSPESIFIKK REGULERING AV TELESEKTOREN I EU/EØS

- Fremdriftsplan for liberalisering og harmonisering av telesektoren vedtatt av EU i slutten av 80-årene
- En rekke direktiv under fellesbetegnelsen Open Network Provision (ONP) ble vedtatt i 80/90-årene med hjemmel i Roma-traktatens konkurranseregler
- ONP-direktivene fastsatte grunnleggende regler for tilgang til de offentlige telenett, telefontjenesten og overføringskapasitet, både for brukere og konkurrenter
- ONP-regelverket dikterte spesielle pålegg for tilbydere med sterk markedsstilling
- ONP-regelverket fastsatte ulike konkurransevilkår for tilbydere med og uten sterk markedsstilling, *asymmetrisk konkurranseregulering*

SEKTORSPESIFIKK REGULERING AV TELESEKTOREN I EU/EØS

- Fra og med 1998 er alle monopolrettigheter eller andre eksklusive rettigheter i telesektoren helt avviklet i EU/EØS-området.
- Selv om det har utviklet seg konkurranse i ekomarkedet, er den generelle politiske oppfatningen fortsatt at konkurransen ennå ikke er effektiv og at de tidligere monopoler fremdeles har for sterk stilling i markedet.
- Det er derfor fortsatt behov for å opprettholde sektorspesifikk regulering, men denne må justeres i takt med utviklingen av konkurransen i de ulike delmarkedene.

SEKTORSPEISIFIKK REGULERING AV TELESEKTOREN I EU/EØS

- EU vedtok i 2002 et nytt regelverk som erstatning for ONP-regelverket
- Hovedprinsippene fra ONP opprettholdt
- Virkeområdet ble utvidet til å omfatte elektroniske kommunikasjonsnett og tjenester generelt (transmisjonssystemer samt svitsjing og ruting, fastnett og mobilnett, nett for kringkasting, kabelfjernsynsnett, nett for overføring av elektrisk energi (powerline communications systems))
- Regelverket trådte i kraft 25. juli 2003

EU-DIREKTIVENE 2002 ("EKOM-PAKKEN")

- **Rammedirektivet (2002/21/EF)**
- **Tilgangsdirektivet (2002/19/EF)**
- **USO-direktivet (2002/22/EF)**
- **Tillatelsesdirektivet (2002/20/EF)**
- **Kommunikasjonsverndirektivet (2002/58/EF)**
- **Radiospektrumvedtaket (2002/676/EF)**

- **Konkurransedirektivet (2002/77/EF)**
(Kommisjonsdirektiv)

SEKTORSPESIFIKK REGULERING AV TELESEKTOREN I EU/EØS

- Det nye regelverket tar sikte på å dekke konvergensen mellom telesektoren og media- og IKT-sektorene
- Regelverket har i tillegg fleksibilitet til å kunne dekke overgang til effektiv markedskonkurranse der fremtidig regulering skal baseres på de generelle konkurransereglene
- Regelverket ligger nærmere opp til det generelle konkurranseregelverket enn det tidligere ONP-regelverket
- Regelverket er innarbeidet i den norske "Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)" som fra 25 juli 2003 erstattet den tidligere teleloven

TELEREGULERING I NORGE

- Ekomloven av 4. juli 2003 implementerer det nye sektorspesifikke regelverket i EU/EØS
- Post- og teletilsynet (PT) og Samferdselsdepartementet er ansvarlig telemyndighet for regulering og overvåkning av telemarkedet i samsvar med ekomloven
- Telemarkedet reguleres etter bestemmelser både i konkurranseloven og ekomloven
- Samarbeidsavtale mellom Post- og teletilsynet og Konkurransetilsynet
- Videre gjennomgang av det sektorspesifikke regelverket baseres på ekomloven

TELEREGULERING I NORGE

EKOMLOVEN - HOVEDMÅL

- Lovens formål er å sikre brukerne i hele landet gode, rimelige og fremtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester, gjennom effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å legge til rette for bærekraftig konkurranse, samt stimulere til næringsutvikling og innovasjon
- Regelverket tar sikte på at sektorspesifikk (ex ante) konkurranseregulering etter hvert kan avvikles, og at markedet i større grad kan overlates mer til generell konkurranseregulering

TELEREGULERING I NORGE

EKOMLOVEN - HOVEDPRINSIPPER

Regelverket bygger på prinsipper om:

- **Minimumsregulering**
- **Forholdsmessighet**
- **Teknologinøytralitet**
- **Harmonisering**
- **Balanse**

TELEREGULERING I NORGE

HOVEDPRINSIPPER -MINIMUMSREGULERING

- **Minimumsregulering innebærer blant annet:**
 - Regulering bare der markedet ikke kan håndtere situasjonen uten myndighetsinngripen (f.eks. sluttbrukerhensyn)
 - sektorspesifikk konkurranseregulering skal bare benyttes dersom målene ikke kan nås med bruk av alminnelig konkurranserett
 - Konsesjoner oppheves og benyttes bare ved bruk av begrensede ressurser (nummer og frekvenser)

TELEREGULERING I NORGE

HOVEDPRINSIPPER -FORHOLDSMESSIGHET

- Myndighetens inngripen skal ikke være strengere enn nødvendig for å oppnå hensikten
 - det skal for eksempel ikke brukes strengere virkemidler enn nødvendig for å oppnå bærekraftig konkurranse
- Interesseavveining mellom involverte parter

TELEREGULERING I NORGE

HOVEDPRINSIPPER-TEKNOLOGINØYTRALITET

- **Regelverket er teknologinøytralt – det skal ikke gis fordeler ved bruk av bestemte teknologier**
- **Aktørene i markedet skal selv velge etableringsmåte og teknologi som de finner mest kostnadseffektiv**
- **Teknologinøytralitet betyr likevel ikke at reguleringen skal praktiseres likt på tvers av teknologier (eks mobil- vs. fastnettregulering)**

TELEREGULERING I NORGE

HOVEDPRINSIPPER-HARMONISERING

- Like rammebetingelser og like konkurransemuligheter i EØS-området
 - EØS harmonisert regelverk
 - EØS-konsultering av de viktigste utkast til enkeltvedtak fra Post- og teletilsynet

TELEREGULERING I NORGE

HOVEDPRINSIPPER - BALANSE

- **Ekonomloven søker å sikre balansen mellom**
 - **fleksibilitet i regelverket og**
 - **forutberegnelighet for markedsaktørene**

EKOMLOVEN MED FORSKRIFTER

- **Ekomforskriften (forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste av 16. februar 2004)**
- **Nummerforskriften (16. februar 2004)**
- **Domenenavnforskriften (1. august 2003)**
- **Gebyrforskriften (21. februar 2005)**
- **Diverse forskrifter om tekniske krav m.m.**

EKOMLOVEN

GENERELLE KRAV TIL TILBYDERE

Ekomloven inneholder ett sett krav som gjelder for alle tilbydere av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste. Disse kravene skal sikre tilfredsstillende kvalitet for sluttbrukere og viktige samfunnsfunksjoner. Disse kravene omfatter:

- Registreringsplikt**
- Tekniske krav til kommunikasjonsnett**
- Krav om offentliggjøring av grensesnittspesifikasjoner**
- Krav om offentliggjøring av nett/tjenestekvalitet og leveringsvilkår**
- Krav om standard sluttbrukerkontrakt**
- Krav om gratis anrop til nødmeldingstjeneste**

EKOMLOVEN

GENERELLE KRAV TIL TILBYDERE (2)

- Rett og plikt til å *forhandle* med andre tilbydere om samtrafikk for offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste
- Krav om kommunikasjonsvern
- Krav om lovbestemt tilgang til informasjon
- Krav om taushetsplikt
- Krav til sikkerhet og beredskap

EKOMLOVEN KAPITTEL 3

STERK MARKEDSSTILLING

- En tilbyder vurderes å ha sterk markedsstilling (SMP) når tilbyderen alene eller sammen med andre har økonomisk styrke i et *relevant marked* til i stor grad å opptre uavhengig av konkurrenter, kunder og forbrukere.
- PT er pålagt å definere relevante produkt- og tjenestemarkeder og geografiske markeder i samsvar med EU/EFTAs anbefaling (utgjør pr i dag 18 markeder)
- For hvert definert relevant marked skal PT gjennomføre markedsanalyser og peke ut eventuelle tilbydere med sterk markedsstilling.
- PT vil pålegge plikter på SMP tilbyder for å bidra til å skape bærekraftig konkurranse og utvikling i markedet

EKOMLOVEN

RELEVANTE MARKEDER DEFINERT AV EU/EFTA

Markeder på sluttbrukernivå:

- 1. Tilgang til fast elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes til offentlig telefontjeneste for husholdninger**
- 2. Tilgang til fast elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes til offentlig telefontjeneste for andre enn husholdninger**
- 3. Fast nasjonal eller lokal offentlig telefontjeneste for husholdninger**
- 4. Fast internasjonal offentlig telefontjeneste for husholdninger**
- 5. Fast nasjonal eller lokal offentlig telefontjeneste for andre enn husholdninger**

EKOMLOVEN RELEVANTE MARKEDER (2)

- 6. Fast internasjonal offentlig telefontjeneste for andre enn husholdninger**
- 7. Minimumstilbud av overføringskapasitet**

Markeder på engrosnivå:

- 8. Originering av fast offentlig telefontjeneste**
- 9. Terminering av fast offentlig telefontjeneste i individuelle elektroniske kommunikasjonsnett**
- 10. Transitt av fast offentlig telefontjeneste i elektroniske kommunikasjonsnett**
- 11 Full og delt tilgang til det faste aksessnettet for levering av bredbånd- og telefontjenester (LLUB)**

EKOMLOVEN

RELEVANTE MARKEDER (3)

- 12. Tilgang for levering av bredbåndtjenester**
- 13. Overføringskapasitet for aksess**
- 14. Overføringskapasitet for transport**
- 15. Tilgang til og samtaleoriginering i offentlige mobilkommunikasjonsnett**
- 16. Terminering av tale i individuelle offentlige mobilkommunikasjonsnett**
- 17. Det nasjonale markedet for internasjonal roaming i offentlige mobilkommunikasjonsnett**
- 18. Overføringstjenester for kringkasting, for levering av kringkastingsinnhold til sluttbruker**

RELEVANTE MARKEDER OG STERK MARKEDSSTILLING

Markedsanalysene skal:

- Definere hvert relevant produktmarked og avgrense det geografisk – vanligvis gitt av nettets utstrekning
- Identifisere eventuelle tilbydere med sterk markedsstilling i markedet
- Gi grunnlag for å pålegge eventuelle tilbydere med sterk markedsstilling ("SMP-operatør") ex ante forpliktelser

STERK MARKEDSSTILLING KRITERIER

Viktige kriterier som er anbefalt av EU/EØS og anvendes av norsk telemyndighet (PT) ved markedsanalyser er:

- *Markedsandeler* (volum og omsetning). I den grad man kan dra paralleller fra EF-domstolens avgjørelser på konkurranserettsområdet vil markedsandeler mindre enn 25 % normalt utelukke SMP. Markedsandeler større enn 50 % kvalifiserer normalt alene for SMP. Ved markedsandeler mellom 40 og 50 % vil flere kriterier tillegges vekt.
- *Foretakets størrelse*. Stordriftsfordeler, samproduksjon, vertikal integrasjon, finansiell styrke, tilgang på kapital, distribusjons- og markedsføringsstyrke kan være konkurransefortrinn.
- *Kontroll over infrastruktur*. Kontroll over infrastruktur som vanskelig kan dupliseres kan være et vesentlig etableringshinder.

STERK MARKEDSSTILLING

KRITERIER (2)

- *Teknologiske forsprang* kan være etableringshinder for nye aktører
- *Produktdifferensiering/bundling*. Høy grad av produktdifferensiering kan skape kundelojalitet og være en barriere for konkurrenter i markedet. Bundling av produkter kan likeledes være en konkurransefordel
- *Markedsmakt på etterspørselsiden*. Kunder med forhandlingsmakt vil kunne begrense en tilbyders mulighet til å opptre uavhengig av markedet.
- *Potensiell konkurranse* vil disiplinere prissettingen og redusere muligheten til monopolprising selv om aktørene etter andre kriterier kvalifiserer for SMP

STERK MARKEDSSTILLING

KRITERIER (3)

- *Innovasjonsgrad i markedet.* I et marked med høy innovasjonsgrad kan nye aktører tilby nye produkter eller oppnå lavere produksjonskostnader som oppveier den dominerende aktørens konkurransefortrinn, i motsetning til forholdene i "modent" marked med liten/ingen innovasjon.

MARKEDANALYSER I NORGE

- PT har gjennomført alle markedsanalysene i det norske markedet (unntak for internasjonal roaming)
- Vedtak er fattet i marked 15 (23. januar 2006), marked 16 (19. september 2005), marked 11 og marked 12 (20. februar 2006)
- Vedtak i de øvrige markedene følger fortløpende

EKOMLOVEN KAPITTEL 4

SPECIALTILPASSEDE VIRKEMIDLER

“VERKTØYKASSEN”

- **Tilgang**
- **Samtrafikk**
- **Samlokalisering**
- **Offentliggjøring og standardtilbud**
- **Ikke-diskriminering**
- **Strukturelt og regnskapsmessig skille**
- **Prisregulering**

EKOMLOVEN

Nærmere om virkemidlene

- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder å imøtekomme enhver rimelig anmodning om å inngå avtale om tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett og -tjeneste
- SMP-tilbyder skal imøtekomme enhver rimelig anmodning om å inngå avtale om samtrafikk
- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder å imøtekomme rimelig anmodning om samlokalisering eller annen felles utnyttelse av infrastruktur

EKOMLOVEN

Nærmere om virkemidlene

- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder plikt til å imøtekomme enhver rimelig anmodning om å gi tilgang til informasjons- og støttesystemer som er nødvendige for levering av konkurrerende tjenester
- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder å offentliggjøre standardtilbud for elektronisk kommunikasjonsnett og -tjeneste
- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder å tilby samtrafikk og tilgang til eksterne tilbydere på ikke-diskriminerende vilkår

EKOMLOVEN

Nærmere om virkemidlene

- Myndighetene *kan* pålegge SMP-tilbyder å opprette regnskapsmessig skille mellom ulike virksomhetsområder eller mellom spesifiserte aktiviteter knyttet til samtrafikk og tilgang
- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder prisforpliktelser for tilgang og samtrafikk
- Myndigheten *kan* pålegge SMP-tilbyder regulering av sluttbrukertjeneste (maksimalpris, kostnadsorientering, geografisk utligning), når annen prisregulering ikke virker

EKOMLOVEN

FASTE PLIKTER PÅ SMP-TILBYDER

- SMP-tilbyder *skal* tilby fast forvalg og prefiksforvalg til kostnadsorienterte priser
- SMP-tilbyder *skal* tilby fastsatt minimumstilbud av overføringskapasitet på ikke-diskriminerende vilkår og til kostnadsorienterte priser.
- SMP-tilbyder *skal* imøtekomme enhver rimelig anmodning om å inngå avtale om samtrafikk

EKOMLOVEN

NÆRMERE OM TILGANG

- Tilgangsforpliktelser kan pålegges som et virkemiddel for å oppnå bærekraftig konkurranse.
- Strategisk virkemiddel til fordel for nye tilbydere som vil etablere seg i et nytt marked. Tilgang til andres nett vil kunne gi nye tilbydere tilsvarende dekning som etablerte aktører, mens de selv gradvis bygger opp eget nett.
- Pålagt tilgang kan øke konkurranse på kort sikt, men kan redusere konkurrentenes incentiver til å investere i alternative resurser som vil sikre bærekraftig konkurranse på lengre sikt – må brukes med omhu
- Pålegg om tilgang må balansere netteiers rett til å utnytte infrastruktur til egen fordel og andre tilbyderes rett til fasiliteter som er essensielle for å kunne konkurrere.

SENTRALE KRAV TIL SMP-TILBYDER I EKOMFORSKRIFTEN

Rimelig anmodning om tilgang kan blant annet omfatte:

- Tilgang til det faste aksessnett (LLUB)**
- Videresalg av abonnement**
- Tilgang for virtuelle tilbydere til mobilnett (MVNO)**
- Bruk av annen tilbyders mobilnett (Roaming)**

EKOMLOVEN

NÆRMERE OM PRISREGULERING

- I det tidligere regelverket (ONP) var *kostnadsorienterte priser* et sentralt virkemiddel. Ekomregelverket beholder krav om kostnadsorientering på særlige "beskyttelsesverdige" tjenester (minimumsettet av leide samband, fast forvalg o.l.). I forhold til de 18 delmarkedene er det for øvrig et virkemiddel som PT kan benytte når det anses nødvendig.
- Kostnadsorientering kan i enkelte tilfeller gi små incentiver til kostnadseffektivisering.
- I praktisering av det nye regelverket søkes også andre virkemidler som kan fremme investeringsincentiver. Dette er metoder er benchmarking og maksimalprisordninger (price caps).

EKOMLOVEN

NÆRMERE OM IKKE-DISKRIMINERING

- Ikke-diskrimineringskravet skal sikre at virksomheter med sterk markedsstilling ikke utnytter sin posisjon til å skade konkurransen.
- En viktig konsekvens av ikke-diskriminerende konkurransevilkår er at konkurrerende tilbydere skal gis samme vilkår for tilgang til nett og tjenester som tilbyderen med sterk markedsstilling gir interne forretningsenheter.
- Ikke-diskriminering innebærer også at vilkår ikke kan differensieres ut fra bruken av tjenester eller ut fra hvilke aktører de tilbys til.

EKOMLOVEN KAPITTEL 5

LEVERINGSPLIKTIGE TJENESTER

Leveringsplikt over hele landet (USO):

- **Offentlig telefontjeneste**
- **Digitalt ekomnett**
- **Offentlige betalingstelefoner**
- **Nummeropplysningstjeneste**
- **Telefonkatalog**
- **Særlige tjenester til funksjonshemmede og andre med spesielle behov**

EKOMLOVEN KAPITTEL 5

LEVERINGSPLIKTIGE TJENESTER m.m.

- **USO-avtale inngått m/Telenor (1.9.2004)**
- **Finansiering av leveringspliktige tjenester**
 - For tiden gis ingen økonomisk kompensasjon
- **Spesielle samfunnspålagte oppgaver**
 - **Kystradio**
 - **Svalbard**

EKOMLOVEN KAPITTEL 6

FREKVENSFORVALTNING

Administrasjon av knappe ressurser

- **Nasjonal frekvensplan**
- **Tillatelse til bruk av frekvenser**
- **Vilkår knyttet til frekvenstillatelser**
- **Begrensning av antallet tillatelser**
- **Overdragelse**

EKOMLOVEN KAPITTEL 6

STATUS - FREKVENSTILLATELSER

SD:

- **2G/GSM**
 - Telenor, NetCom, ++
- **3G/UMTS**
 - Telenor, NetCom, Hi3G
- **3G/CDMA 450**
 - Nordisk Mobiltelefon
- **Digitalt bakkenett for fjernsyn (DTT)**

PT:

- **Øvrige frekvenstillatelser**

EKOMLOVEN KAPITTEL 7

Nummer, navn og adresser

Administrasjon av knappe ressurser

- **Planer for nummer, navn og adresser**
- **Nummerportabilitet**
- **Nummer, navn og adresseopplysning**

- **Nummerforskriften**
- **Domenenavnforskriften**

EKOMLOVEN KAPITTEL 8 - RADIO- OG TERMINALUTSTYR

- **Rett til å besitte, omsette og ta i bruk radio- og terminalutstyr. Tekniske krav til utstyr**
- **Teknisk kontrollorgan**

EKOMLOVEN § 9-3

KONSULTASJONSORDNING

- **Utkast til nærmere spesifiserte enkeltvedtak om sterk markedsstilling, som vil kunne påvirke handelen mellom EØS-landene, skal konsulteres på EØS-nivå**

EKOMLOVEN - TILSYN OG KLAGEORDNING

- **Post- og teletilsynet (PT) er tillagt ansvaret for overvåking av telemarkedet og for håndheving av de spesielle regulatoriske bestemmelser for televirksomheten**
- **PTs vedtak etter ekomloven kan klages inn til Samferdselsdepartementet**
- **Nasjonale vedtak kan innklages til ESA for vurdering om de strider mot EU/EØS-bestemmelser**

EKOMLOVEN

REGULERING I EN OVERGANGSPERIODE

- **Ekomloven er supplert med en underliggende forskrift (ekomforskriften av 16 feb 2004)**
- **Inntil det nye regelverket er fullt utarbeidet (inkl. markedsanalyser og virkemiddelvedtak), opprettholdes iht. forpliktelser i det tidligere regelverket, den tidligere telelovens underliggende forskrift Offentlignettforskriften.**

Ekomloven - revisjon

- EU har startet revisjon av telekompakken i 2006
 - Forventet ikrafttreden i medlemslandene tidligst 2009-2010
- Nasjonal "mellomrevisjon"/oppdatering av ekomloven
 - under arbeid (lovframlegg i 2006)
 - forventet ikrafttreden 2007

EKOMLOVEN OPPSUMMERING

- Sektorspesifikk konkurranseregulering inntil bærekraftig konkurranse er etablert i de ulike delmarkeder
- Europeisk harmonisering både på regelverk og enkeltvedtaksnivå (konsultasjonsordningen)
- Avtale om leveringsplikt (USO)
- Tillatelser ved disponering av knappe ressurser (frekvenser og nummer)
- Tekniske krav til terminalutstyr